

**PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO
2023 METŲ BIUDŽETO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

Pensijų anuitetų fondo (toliau – Fondo) biudžeto 2023-2025 metų projektas (toliau – Biudžeto projektas) parengtas, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos finansų ministerijos paskelbtą šalies ekonominės raidos scenarijų 2023 – 2025 m. ir VSDF valdybos parengtą pinigų srautų prognozę, įvertinus II pakopos pensijų kaupimo dalyvių, sulauksiančių senatvės pensijos amžiaus 2023-2025 m., sukaupytų sumų dydį ir potencialių pensijų anuitetų gavėjų skaičių.

Pagrindinės veiklos įplaukos ir išlaidos

Prognozuojamas 2023 m. bendras asmenų, įsigysiančių pensijų anuitetą, skaičius yra 1005, t.y. 55 proc. pensijų kaupimo dalyvių, sulauksiančių senatvės pensijos amžiaus ir sukaupsiančių II pakopos pensijų fonde 10,8 tūkst. eurų ir daugiau. Yra įvertintas pensijų kaupimo įstatyme nustatytų ribų indeksavimas nuo 2023 metų pradžios. Prognozuojamas 2024 m. ir 2025 m. asmenų, įsigysiančių pensijų anuitetus, skaičius yra atitinkamai 1378 ir 1870 gyventojai. Toks scenarijus pasirinktas, atsižvelgus į dvejų metų Fondo veiklos patirtį. Prognozuojama, kad pensijų kaupimo dalyviai įsigis pensijų anuitetus per du mėnesius sukaupus senatvės pensijos amžių, o pensijų anuitetus įsigysiančių pensijų dalyvių vidutinė sukaupta suma II pakopos pensijų fonde bus apie 16,7 tūkstančių eurų. Prognozuojant naujų pensijų anuitetų gavėjų skaičių 2023-2025 metais, yra atsižvelgiama į pensijų kaupimo dalyvių, kuriems ankstesniais metais sukako senatvės pensijos amžius, skaičių, darant prielaidą, kad 25% jų įsigis pensijų anuitetą per artimiausius vienerius metus.

Vadovaujantis pirmųjų dvejų Fondo veiklos metų patirtimi, prognozuojama, kad 15 proc. asmenų, įsigysiančių pensijų anuitetą, t.y. 151 žmogus 2023 metais, 207 žmonės – 2024 metais ir 281 – 2025 metais rinksis atidėtąjį pensijų anuitetą, todėl į Fondą bus pervesta tik apie 15 proc. II pakopos pensijų fonde sukauptos sumos (tikslus procentas priklauso nuo asmens amžiaus, kai jis kreipiasi dėl pensijų anuiteto įsigijimo). Likusi dalis rinksis standartinį arba standartinį su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu pensijų anuitetą. Šios prielaidos taip pat įvertintos, prognozuojant Fondo įplaukas iš vienkartinį įmokų: 2023 m. numatoma gauti 14 562 tūkst. Eur, 2024 m. ir 2025 m. – 19 456 tūkst. Eur ir 26 696 tūkst. Eur atitinkamai. Iš jų 2,5 proc., t.y. 2023 metais 364 tūkst. (2024 m. ir 2025 m. – 486 tūkst. ir 667 tūkst. atitinkamai) vienkartinį atskaitymų nuo gautų pensijų anuitetų įmokų numatoma skirti pensijų anuitetų mokėjimo valdymo ir administravimo išlaidų dengimui. Likusi suma – 2023 metais 14 198 tūkst. Eur (2024 m. ir 2025 m. – 18 970 tūkst. Eur ir 26 029 tūkst. Eur atitinkamai) bus skiriama investavimui ir pensijų anuitetų mokėjimams vykdyti.

Biudžeto projekte pensijų anuitetų išmokoms 2023 m. numatoma skirti 1 789 tūkst. Eur (2024 m. ir 2025 m. – 2 666 tūkst. Eur ir 3 848 tūkst. Eur atitinkamai), atsižvelgus į prognozuojamą įsigytų pensijų anuitetų pasiskirstymą pagal rūšis bei vidutinę sukaupytą sumą, už kurią įsigijamas pensijų anuitetas ir pensijų anuitetų įsigijimo pasiskirstymą metų bėgyje. Atidėtojo pensijų anuiteto atveju išmokos pradedamos mokėti, tik asmeniui sukakus 85 metų, t.y. šią pensijų anuiteto rūšį pasirinkusiems asmenims 2023-2025 metais pensijų anuiteto išmokos dar nebus mokamos.

Valdymo ir administravimo išlaidos prognozuojamos įvertinus Lietuvos Respublikos įstatymais ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais deleguotas funkcijas. Šios išlaidos 2023 m. sudarys 537 tūkst. Eur. Iš jų 394 tūkst. Eur sudarys darbo užmokesčio, įskaitant Pensijų anuitetų fondo tarybos (toliau – Taryba) narių atlygio išlaidas, kartu su susijusiais mokesčiais ir socialinio draudimo įmokomis. Minėtos išlaidos sudarytų 73 proc. visų valdymo administravimo išlaidų sumos. 2023 m. planuojama skirti 31 tūkst. Eur programinės įrangos eksploatavimui, vystymui, atnaujinimui bei priežiūrai, o 84 tūkst. sudarys Pensijų anuitetų fondo veikloje naudojamos programinės įrangos amortizacija. Valdymo ir administravimo išlaidos bus dengiamos vienkartinį atskaitymų nuo gautų pensijų anuitetų įmokų įplaukomis bei paskolos lėšomis. Planuojamos valdymo ir administravimo išlaidos 2024 m. ir 2025 m. sudarys 578 tūkst. Eur ir 593 tūkst.

Eur atitinkamai, iš jų 433 tūkst. Eur ir 447 tūkst. Eur sudarys darbo užmokesčio, įskaitant Tarybos narių atlygį, ir susijusių mokesčių išlaidas.

Kitas išlaidas sudaro su investavimo veikla susijusios išlaidos, tokios kaip komisinių mokesčiai tarpininkams, vertybinių popierių sąskaitų tvarkymo ir atsiskaitymo mokesčiai. Numatoma šių išlaidų suma 2023 m. - 57 tūkst. Eur, 2024 ir 2025 m. – 79 tūkst. Eur ir 111 tūkst. Eur atitinkamai

Finansinė ir investicinė veikla

Fondo turtas, atskaičius 2,5 proc. atskaitymo nuo vienkartinių įmokų, pervedamų pensijų anuitetui įsigyti, sumą ir iki 6 mėnesių išmokoms reikalingą sumą, bus investuojamas, o lėšos, gautos išpirkus laikomus ne nuosavybės vertybinius popierius - reinvestuojamos ir gaunamos investavimo įplaukos. 2023 m. planuojama investuoti 12 272 tūkst. Eur (2024 m. ir 2025 m. – 16 174 tūkst. Eur ir 22 534 tūkst. Eur atitinkamai) į įvairias finansines priemones: Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų patikimų ūkio subjektų išleistus ne nuosavybės vertybinius popierius, kolektyvinio investavimo subjektų vienetų, nuosavybės vertybinius popierius. Tai sudarys 84 proc. visų Fondo išlaidų. Iš investicijų palūkanomis ir dividendais 2023 m. numatoma gauti 45 tūkst. Eur įplaukų (2024 m. ir 2025 m. - 60 tūkst. ir 77 tūkst. Eur atitinkamai).

Numatoma, kad įplaukos iš atskaitymo nuo vienkartinių įmokų 2023 m. – 2025 m. nepadengs planuojamų pensijų anuitetų mokėjimo veiklos valdymo ir administravimo išlaidų, todėl skirtumui padengti numatoma skolintis iš Finansų ministerijos. Bendra 2023 metais iš Finansų ministerijos numatomų gauti paskolų suma yra 148 tūkst. Eur, 2024 m. ir 2025 m. - atitinkamai 126 tūkst. Eur ir 57 tūkst. Eur. Paskolas Finansų ministerijai planuojama pradėti gražinti nuo 2026 m.

Pinigų ir jų ekvivalentų pasikeitimas

Prognozuojamos **2023 m. Fondo biudžeto įplaukos** iš viso **14 756 tūkst. Eur**. Prognozuojamas apskaičiuotų Fondo biudžeto įplaukų surinkimo lygis yra 100 proc., nes įsipareigojimai Fondui atsiranda, tik pensijų kaupimo bendrovėms pervedus pensijų anuitetų įmokas. Skirtumai nuo biudžeto gali atsirasti tik dėl kitokio faktinio pensijų kaupimo dalyvių, kurie įsigis pensijų anuitetus, skaičiaus, jų sukauptų sumų bei Fondo įplaukų iš investuoto turto. Prognozuojamos 2023 m. ir 2024 m. Fondo biudžeto įplaukos iš viso - atitinkamai 19 642 tūkst. ir 27 331 tūkst. Eur.

2023 m. prognozuojamos Fondo biudžeto išlaidos 14 654 tūkst. Eur, 2024 m. ir 2025 m. - atitinkamai 19 497 tūkst. Eur ir 27 085 tūkst. Eur.

Prognozuojama, kad einamųjų metų įplaukos 2023 m. viršys išlaidas 101 tūkst. Eur, o 2024 m. ir 2025 m. - 145 tūkst. Eur ir 246 tūkst. Eur atitinkamai.

2023 m. pradžioje Fondo einamosiose sąskaitose planuojamas pinigų likutis 500 tūkst. Eur, metų pabaigoje planuojamas pinigų likutis 602 tūkst. Eur (2024 m. ir 2025 m. atitinkamai 747 tūkst. Eur ir 993 tūkst. Eur). Toks pinigų likutis reikalingas pensijų anuitetų mokėjimams per artimiausius 6 mėnesius vykdyti.

Valstybinio socialinio draudimo fondo
valdybos direktorė

Julita Varanauskienė